

V Bruseli 23. októbra 2025
(OR. en)

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	JOIN(2025) 27 final
Predmet:	SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE A RADE Zachovanie mieru - Plán obrannej pripravenosti do roku 2030

Delegáciám v prílohe zasielame dokument JOIN(2025) 27 final.

Príloha: JOIN(2025) 27 final

EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÝ PREDSTAVITEĽ
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 16. 10. 2025
JOIN(2025) 27 final

**SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE A
RADE**

Zachovanie mieru - Plán obrannej pripravenosti do roku 2030

1. Úvod

Úsilie, ktoré bude Európska únia spolu so svojimi členskými štátmi vyvíjať počas zvyšných rokov tohto desaťročia, bude formovať bezpečnosť kontinentu počas celého storočia. Európa potrebuje do roku 2030 dostatočne silnú európsku obrannú pozíciu, aby spoľahlivo odrádzala svojich protivníkov a reagovala na akúkoľvek agresiu. **Aby bola Európa pripravená na rok 2030, musí konať už dnes.** Preto hlavy štátov a predsedovia vlád EÚ na júnovom zasadnutí Európskej rady vyzvali Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby „na zasadnutí v októbri 2025 predložili plán“ s cieľom „preskúmať pokrok [v súvislosti s bielou knihou] a prediskutovať ďalšie kroky pri plnení svojho cieľa obrannej pripravenosti“.

V tomto pláne sa biela kniha a usmernenia Európskej rady premietajú do jasných cieľov, míľnikov s konkrétnymi dátumami plnenia a ukazovateľov na sledovanie pokroku. Navrhne sa v ňom európska hlavná iniciatíva zameraná na najnaliehavejšie potreby, na ktoré treba sústrediť úsilie v súlade s medzinárodnými záväzkami vrátane cieľov NATO.

Obranná pripravenosť zahŕňa rozvoj a získavanie **spôsobilostí, ktoré sú potrebné pre moderné vojenské operácie**. Znamená to, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby Európa mala obrannú priemyselnú základňu, ktorá jej poskytne strategickú výhodu a potrebnú nezávislosť. A zároveň to znamená, že musí byť pripravená prinášať špičkové inovácie a rýchlu masovú výrobu v kritických časoch.

Potreba urýchliť a zintenzívniť úsilie je odrazom rastúcich hrozieb súčasnosti, ako aj **ich vyvíjajúceho sa prostredia**, ktorým Európska únia a jej členské štáty musia čeliť, prispôbiť sa im a pripraviť sa na ne. Začína sa nevyprovokovanou celoplošnou vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, ktorá presahuje všetky medze brutality a násillia. Rastie počet bezohľadných provokácií a aktov hybridnej vojny proti členským štátom, od kybernetických útokov až po narušenie vzdušného priestoru. Rusko militarizovalo svoje hospodárstvo a spoločnosť. V roku 2025 jeho deklarovaný rozpočet na obranu prekročí 7 % HDP. Približne 40 % jeho rozpočtu v roku 2025 je určených na bezpečnosť a obranu. Toto militarizované **Rusko predstavuje v dohľadnej budúcnosti pretrvávajúcu hrozbu pre európsku bezpečnosť**.

Pripravenosť Európy musí vychádzať zo širšieho globálneho kontextu s 360-stupňovým prístupom. Musíme venovať pozornosť hrozbám z iných častí sveta. Dochádza k spochybňovaniu medzinárodného poriadku. Strategické súperenie silnie nielen v našom bezprostrednom a širšom susedstve, ale aj vo vzdialenejších regiónoch. Počet ohnísk konfliktu rastie, a to počnúc pásmom Gazy či Blízkym východom až po Afriku, kde sa odohráva viacero latentných či otvorených konfliktov, od ázijsko-tichomorského regiónu až po arktický región, v ktorých sa takisto stupňuje napätie. Autoritárske štáty čoraz viac zasahujú do našich spoločností a hospodárstiev. Tradiční spojenci a partneri presúvajú svoju pozornosť do iných regiónov sveta. Okrem toho musíme čeliť horizontálnym hrozbám, ako sú terorizmus, šírenie zbraní hromadného ničenia a bezpečnostné dôsledky zmeny klímy.

Na zabezpečenie mieru prostredníctvom odstránenia musí byť obranná pozícia Európy a jej spôsobilosti pripravené aj na bojiská zajtrajška a zodpovedať meniacemu sa charakteru vojenských operácií. Technologické inovácie a iteratívne procesy vyvinuté čo najrýchlejšie, vo veľkom rozsahu a s využitím riešení dvojako použitia budú určovať,

kto bude mať prevahu na bojisku. Najsilnejší a najmenej závislí budú tí, ktorí vyvíjajú vlastné technológie, a to predovšetkým pre kritické systémy využívané v moderných vojenských operáciách, ako sú drony, satelity alebo autonómne vozidlá **Ukrajina** zostáva prvou obrannou líniou Európy, pričom je neoddeliteľnou súčasťou európskej obrannej a bezpečnostnej štruktúry. EÚ bude Ukrajinu naďalej podporovať a zintenzívňovať s ňou spoluprácu.

Členské štáty sa musia urýchlene vybaviť nezávislou interoperabilnou strategickou kapacitou, ktorú budú spoločne rozvíjať a udržiavať a ktorá bude schopná reagovať v reálnom čase na akékoľvek ohrozenie územnej celistvosti a zvrchovanosti Európy. EÚ a jej členské štáty musia byť schopné konať nezávisle a prevziať zodpovednosť za vlastnú obranu a bezpečnosť bez toho, aby sa príliš spoliehali na iných. Musia pozitívne prispievať ku globálnej a k transatlantickej bezpečnosti v úzkom partnerstve s NATO. Ak je Európa lepšie pripravená zabezpečiť svoju vlastnú obranu, je koordinovanejšia s NATO a schopnejšia niesť svoj spravodlivý podiel v transatlantickej aliancii. Spolupráca medzi EÚ a NATO predstavuje vo všetkých oblastiach tohto plánu kľúčový prvok, keďže transatlantická aliancia zostáva nevyhnutným pilierom bezpečnosti EÚ. Zabezpečiť sa tak maximálna súdržnosť a vzájomné posilnenie, pričom sa zabráni zbytočnej duplicite.

Mala by vychádzať z už začatej práce. **Po desaťročiach nedostatočných investícií do obrany nabrala Európa nový smer.** Členské štáty zvýšili rozpočty na obranu z 218 miliárd EUR v roku 2021 na 343 miliárd EUR v roku 2024, pričom sa predpokladá, že v roku 2025 dosiahnu 392 miliárd EUR. Investície do obrany sa v roku 2024 zvýšili o 42 %, pričom sa pridelo 106 miliárd EUR, a obstarávanie nového vybavenia dosiahlo 88 miliárd EUR. Predstavili sa nové nástroje EÚ, ako je Program pre európsky obranný priemysel, a nový strategický rámec bol predložený spolu s bielou knihou o obrannej pripravenosti. Na základe plánu ReArm Europe sa zmobilizuje až 800 miliárd EUR na obranu, a to aj prostredníctvom nových finančných nástrojov, ako je nástroj SAFE. Výdavkové záväzky, ktoré spojenci prijali na samite NATO v júni 2025 v záujme dosiahnutia nového hlavného cieľa týkajúceho sa priamych výdavkov na obranu vo výške 3,5 % HDP do roku 2035, si budú v nasledujúcom desaťročí vyžadovať trvalé výdavky vo výške ďalších aspoň 288 miliárd EUR ročne. Tieto zvýšené výdavky sa musia vyplatiť, pokiaľ ide o pracovné miesta, inovácie a konkurencieschopnosť v Európe.

Členské štáty sú a zostanú zvrchované, pokiaľ ide o ich vnútroštátnu bezpečnosť a obranu. Zodpovedajú za vymedzenie cieľov v oblasti spôsobilostí potrebných na zaistenie pripravenosti svojich vnútroštátnych ozbrojených síl, aby mohli plniť svoje vojensko-strategické misie vrátane tých, ktoré sa uskutočňujú v rámci NATO. Ich príslušné vnútroštátne ciele a súvisiace harmonogramy ich plnenia sú zvrchovaným rozhodnutím.

Zložitie prostredie hrozieb zároveň svedčí o potrebe, aby členské štáty konali spoločne a nerozdeľovali svoje úsilie v rámci nekoordinovaných vnútroštátnych iniciatív. V súčasnosti sa stále menej ako 50 % obranného vybavenia obstaráva v rámci EÚ, a to v drvivej miere na vnútroštátnej úrovni, zatiaľ čo podiel na trhu získavajú neeurópski dodávatelia.

Preto je jednoznačne potrebné investovať viac, investovať spoločne a investovať do Európy.

2. Čo znamená obranná pripravenosť?

Dosiahnutie úplnej obrannej pripravenosti znamená, že ozbrojené sily členských štátov dokážu predvídať, ako aj pripraviť sa a reagovať na akúkoľvek krízu súvisiacu s obranou vrátane vojenských operácií s vysokou intenzitou. Vyžaduje si dobre vybavené ozbrojené sily s dostatočnými zdrojmi, ktoré sú koherentné a interoperabilné, primeraný výcvik a doktrínu týkajúcu sa použitia vojenskej sily.

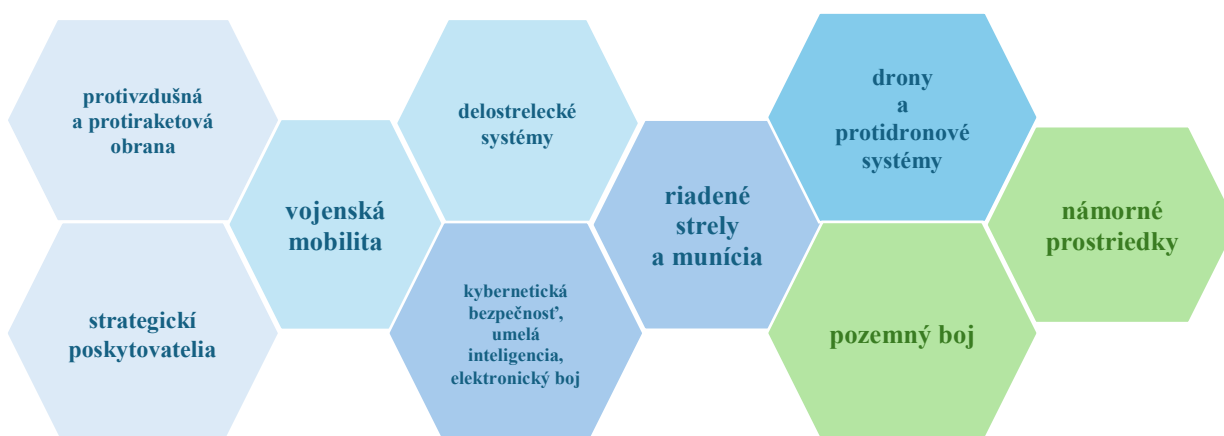
Stručne povedané, v záujme pripravenosti Európy je potrebné spoločné dosahovanie cieľov v oblasti spôsobilostí na základe prijatých záväzkov členských štátov, a to aj v rámci NATO.

Závisí aj od silnej, odolnej a inovatívnej európskej priemyselnej a technologickej základne. To si zase vyžaduje vhodný regulačný rámec, celokontinentálny trh, zvýšenú vojenskú mobilitu, viac inovácií a zručností a rozšírenú sieť obranných partnerstiev so spojencami a s partnermi.¹ Obranná pripravenosť v širšom zmysle si ďalej vyžaduje stabilne priaznivé civilné prostredie založené na odolných spoločnostiach, dobre pripravených a informovaných občanoch, ako aj posilnenú civilno-vojenskú spoluprácu. Hoci je tento plán zameraný na spôsobilosti, rieši aj tieto ďalšie základné podmienky na dosiahnutie obrannej pripravenosti Európy.

Jeho cieľom je prepojiť úsilie vykonávané členskými štátmi na vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ s procesmi, ktoré Komisia začala realizovať prostredníctvom aktuálnych a nových nástrojov súvisiacich s obranou.

3. Odstránenie nedostatkov v spôsobilostiach Európy do roku 2030: kľúčové kroky a míľniky

Podstatou cieľa pripravenosti je zabezpečiť, aby Európa disponovala celým spektrom spôsobilostí potrebných na odrádzanie od akejkoľvek agresie a na obranu svojich hraníc na zemi, vo vzduchu a na mori, ako aj svoje siete a prostriedky v kybernetickom a kozmickom priestore. Členské štáty určili tieto **počiatočné prioritné oblasti spôsobilostí**:

¹ Tento plán preto dopĺňa stratégia Únie pripravenosti [JOIN(2025) 130: Spoločné oznámenie o stratégii únie pripravenosti z 26. marca 2025].

Vymedzenie a sledovanie operačných potrieb členských štátov

Dosiahnutie spoločného cieľa obrannej pripravenosti do roku 2030 si vyžaduje systémový prístup. Nevyhnutná je maximálna interoperabilita a komplementárnosť získaných vojenských spôsobilostí. Vojenský štáb Európskej únie (EUMS) vykonáva utajovaný prehľad súčasného stavu spôsobilostí a cieľov členských štátov. Sú v ňom zahrnuté prioritné oblasti spôsobilostí a zohľadňujú sa v ňom ciele NATO, ako aj potreby Ukrajiny. Prehľad poskytne kvantitatívne poznatky o existujúcich nedostatkoch v spôsobilostiach v celom spektre vojenských operácií vrátane územnej obrany.

Prehľad sa bude každoročne aktualizovať a začlení sa do koordinovaného ročného hodnotenia obrany, ktoré vypracuje Európska obranná agentúra (EDA) a ktoré bude podporovať štáb EUMS. Tým sa zabezpečí prepojenie medzi analýzou nedostatkov vojenských spôsobilostí a prioritnými oblasťami spôsobilostí pre obstarávanie a rozvoj. Velitelia ozbrojených síl budú v utajenom prostredí pravidelne preskúmať výsledok analýzy s cieľom poskytnúť informácie pre ďalšiu prácu národných riaditeľov pre vyzbrojovanie a riaditeľov pre spôsobilosti na navrhovaných riešeniach. Preto je kľúčové, aby si členské štáty so štábom EUMS naďalej vymieňali súhrnné informácie o svojich cieľoch a pokroku. Hoci sú tieto informácie utajované, umožnia monitorovať kolektívny pokrok v súlade s plánom pripravenosti do roku 2030.

Komisia spolu s vysokou predstaviteľkou v nadväznosti na tento proces predložia na každom októbrovom zasadnutí Európskej rady výročnú správu o obrannej pripravenosti. Zameria sa na celkovú situáciu na úrovni EÚ v dohodnutých prioritných oblastiach spôsobilostí a na ďalšie otázky uvedené v tomto pláne. Správa poskytne aktuálne informácie o kolektívnom pokroku v rámci kľúčových ukazovateľov, ktoré sú navrhnuté v tomto pláne, a bude prekonzultovaná s členskými štátmi. Umožní vedúcim predstaviteľom preskúmať kolektívny pokrok na tomto základe a poskytne strategické usmernenia pre rokovania ministrov obrany na zasadnutí Rady pre zahraničné veci v zložení ministrov obrany.

Rozvoj spôsobilostí prostredníctvom koalícií členských štátov pre spôsobilosti

Kľúčovým predpokladom pre obrannú pripravenosť Európy je odstránenie existujúcich kritických nedostatkov v spôsobilostiach prostredníctvom rozvoja a obstarávania obranných spôsobilostí vo všetkých dohodnutých prioritných oblastiach.

Na tento účel by členské štáty mali urýchlene dokončiť prebiehajúci proces vytvárania koalícií členských štátov zameraných na spôsobilosti. Tie by mali by podrobne identifikovať členské štáty zaoberajúce sa riešením konkrétnych nedostatkov a mali by sa dohodnúť na riadení jednotlivých koalícií, úlohe vedúcich a spoluvedúcich krajín, cieľoch týkajúcich sa predmetných spôsobilostí, ako aj na kolaboratívnych projektoch, ktoré sa majú v záujme ich dosiahnutia začať realizovať. V rámci týchto koalícií zostanú členské štáty pri rozhodovaní o svojej úlohe a príspevku vždy zvrchované. Na základe existujúcich plánov vykonávania priorít pod vedením agentúry EDA² by si mala každá koalícia pre spôsobilosti stanoviť konkrétne ciele a harmonogramy.

² Plán existuje v prípade každej z 22 oblastí identifikovaných v prioritách rozvoja spôsobilostí (november 2023).

Koalície pre spôsobilosti by mali zostať otvorené pre ostatné členské štáty, ktoré sa chcú pripojiť v neskoršej fáze. Malo by sa podporovať spoločné vedenie s cieľom zabezpečiť zodpovednosť členských štátov a primerané rozdelenie záťaže. Každá koalícia môže využiť jeden alebo viacero nástrojov dostupných v rámci programu EDIP³ na spustenie cielenej podpory EÚ pre hlavné projekty, ako aj možné nové projekty PESCO. Horizontálne usmernenia by mohli uľahčiť prácu týchto koalícií, pokiaľ ide o úlohu vedúcich krajín, a v prípade potreby aj vzťahy medzi spoluvedúcimi subjektmi, členstvo, plán vykonávania, prepojenie so subjektmi z EÚ a mechanizmus podávania správ.

Existujúce procesy by sa mali využívať v čo najväčšej miere. Na základe usmernení členských štátov bude agentúra EDA zohrávať ústrednú úlohu pri uľahčovaní procesu fungovania koalície, najmä prostredníctvom expertných skupín pre spôsobilosti. Tento proces bude vychádzať aj z práce štábu EUMS na nedostatkoch v spôsobilostiach. Komisia zabezpečí prepojenie medzi koalíciami a únijskými finančnými nástrojmi a politikami. Politické riadenie bude zabezpečovať Rada pre zahraničné veci v zložení ministrov obrany. Vzhľadom na naliehavosť situácie by členské štáty mali Rade podať správu na začiatku roka 2026.

Na to, aby sa v rámci daných koalícií zabezpečilo včasné a v maximálnej možnej miere spoločne realizované obstaranie najdôležitejších spôsobilostí, bude nevyhnutná rýchla mobilizácia nového nástroja **SAFE** a ďalších nástrojov EÚ, ako aj vnútroštátnych nástrojov. Táto mobilizácia si vyžaduje promptné úsilie, keďže v **nariadení o SAFE** sa stanovujú krátke lehoty, ktoré sa v záujme dosiahnutia cieľov do roku 2030 musia dodržať.

Rozhodujúcou premennou bude miera, v akej dokážu členské štáty koordinovať potreby, agregovať dopyt a organizovať **spoločné obstarávanie**. Verejné obstarávanie v oblasti obrany zostáva prevažne na vnútroštátnej úrovni. To vedie k fragmentácii, nafúknutiu nákladov a nedostatočnej interoperabilite. V roku 2007 sa členské štáty dohodli, že na spoločné obstarávanie vyčlenia 35 % svojich investícií do obrany⁴. Podiel týchto investícií je však naďalej nižší ako 20 %. Kľúčovým faktorom pripravenosti bude **čoraz väčšie zameranie investícií v oblasti obrany na spoločné obstarávanie**, keďže agregácia dopytu a úspory z rozsahu pomôžu zvýšiť výrobnú kapacitu európskeho obranného priemyslu a podporia interoperabilitu. Agregovaním európskeho dopytu sa znížia náklady, keďže sa tak zabráni tomu, aby sa členské štáty navzájom predbiehali pri ponukách, a zlepši sa ich celková kúpna sila. Posilnia sa tým aj úspory z rozsahu a podporí sa tak prebiehajúce úsilie o kolektívne zabezpečenie a rozšírenie kľúčových výrobných uzlov a dodávateľských reťazcov.

Ciele:

Navrhuje sa, aby členské štáty do roku 2030 spoločne odstránili nedostatky v spôsobilostiach. Okrem toho by sa mal podiel spoločného obstarávania priblížiť k dohodnutému cieľu predstavujúcemu 35 % investícií, pričom investície do obrany obstarané z EDTIB by mali dosiahnuť politický cieľ predstavujúci aspoň 55 % celkových investícií.

³ Napr. európsky projekt spoločného záujmu v oblasti obrany (EDPCI) alebo v prípade ich platnosti aj štruktúry pre európske zbrojné programy (SEAP).

⁴ V rámci Európskej obrannej agentúry. V roku 2017 sa stala záväznejším príslubom v rámci PESCO.

Míľníky:

1. Zriadenie koalícií pre spôsobilosti vo všetkých prioritných oblastiach, rozhodnutie o vedúcich a spoluvedúcich krajinách a o príslušných plánoch vykonávania do roku 2030 – do 1. štvrťroka 2026
2. Zozbieranie počiatkových údajov o kapacitách obranného priemyslu EÚ v prioritných oblastiach spôsobilostí, podľa potreby s podporou Komisie – do polovice roka 2026
3. Spustenie projektov vo všetkých prioritných oblastiach – v rámci prvého polroka 2026
4. Zorganizovanie aspoň 40 % verejného obstarávania v oblasti obrany vo forme spoločného obstarávania – do konca roka 2027
5. Zabezpečenie zavedenia projektov, zmlúv a financovania s cieľom odstrániť kritické nedostatky v spôsobilostiach v prioritných oblastiach – do konca roka 2028
6. Prijatie všetkých projektov obstarávania financovaných z nástroja SAFE, ktoré prispievajú k odstráneniu všetkých nedostatkov v spôsobilostiach v prioritných oblastiach – do konca roka 2030

Ukazovatele:

Navrhuje sa, aby sa vo výročnej správe o obrannej pripravenosti monitoroval vývoj kolektívnych nedostatkov vo vojenských kapacitách EÚ podľa prioritných oblastí spôsobilostí (v porovnaní s predchádzajúcim rokom) a počet projektov spustených na danú prioritnú oblasť, ako aj spôsobilosti obstaraných v danej prioritnej oblasti, a to na základe informácií poskytnutých štábom EUMS a agentúrou EDA.

4. Spustenie hlavných európskych iniciatív pripravenosti

Hoci pokrok je potrebný vo všetkých oblastiach obranných spôsobilostí, je naliehavo potrebné masívne a koordinovaným spôsobom investovať do celoeurópskych projektov, ktoré ochránia Európu ako celok pred týmito naliehavými hrozbami.

Komisia a vysoká predstaviteľka preto navrhujú súbor **počiatkových európskych hlavných iniciatív pripravenosti**, ktoré sú svojou povahou celoeurópske. **Európska iniciatíva protidronovej obrany**, **Stráž východného krídla (Eastern Flank Watch)**, **európsky štít protivzdušnej obrany** a **európsky vesmírny štít** budú prínosom pre bezpečnosť Európy ako celku a vzájomne sa budú posilňovať.

Budú otvorené pre všetky členské štáty, ktoré sa chcú zúčastniť. Hlavné iniciatívy majú prierezovú povahu a znamenajú pokrok vo viacerých oblastiach spôsobilostí a v sektoroch mimo základnej obrany. Osobitný význam bude mať ochrana kritickej infraštruktúry, riadenie hraníc a vnútorná bezpečnosť.

Členské štáty rozhodnú o týchto hlavných iniciatívach, ako aj o možných ďalších hlavných iniciatívach (napr. kybernetické, námorné...). Budú hnacou silou týchto iniciatív, pričom sa podľa vlastného uváženia dohodnú na konkrétnych cieľoch, rozdelení úloh, pridelovaní finančných prostriedkov z vnútroštátnych rozpočtov a najvhodnejšom rámci na ich dosiahnutie.

Komisia bude pôsobiť ako sprostredkovateľ a zabezpečovať jednotné kontaktné miesto na poskytovanie technickej pomoci a poradenstva členským štátom o tom, ako prepojiť vnútroštátne opatrenia s dostupnými nástrojmi a možnosťami financovania (vrátane regionálnych fondov), pričom zabezpečí konzistentnosť a kontinuitu medzi rôznymi oblasťami činnosti. Vysoká predstaviteľka bude prostredníctvom služby ESVČ, štábu

EUMS a agentúry EDA poskytovať poradenstvo členským štátom a zabezpečiť, aby hlavné iniciatívy podporovali dohodnuté prioritné oblasti spôsobilostí a boli v súlade s dlhodobými cieľmi rozvoja spôsobilostí, ako aj s vojenskými plánmi NATO.

Do jari 2026 by sa zúčastnené členské štáty mali s podporou Komisie, vysokej predstaviteľky a iných subjektov z EÚ vrátane Európskej obrannej agentúry dohodnúť na primeranej dohode o koordinácii. Pokrok v každej hlavnej iniciatíve sa bude monitorovať vo výročnej správe o obrannej pripravenosti.

Európska iniciatíva protidronovej obrany a Stráž východného krídla

Nedávne opakované narušenia vzdušného priestoru členských štátov EÚ svedčia o naliehavej potrebe získania flexibilných, pružných a čo najmodernejších európskych spôsobilostí na boj proti bezpilotným vzdušným prostriedkom. Zatiaľ čo členské štáty na východnej hranici čelia najväčšej priamej hrozbe zo strany Ruska a Bieloruska, takáto hrozba môže zasiahnuť ktorýkoľvek členský štát, o čom svedčia nedávne incidenty.

Návrh európskej iniciatívy protidronovej obrany bude spočívať v 360-stupňovom prístupe, ktorý bude predstavovať viacvrstvový, technologicky vyspelý systém, ktorý disponuje interoperabilnými spôsobilosťami na protidronovú obranu umožňujúcimi detekciu, sledovanie a neutralizáciu, ako aj schopnosťami zasiahnuť pozemné ciele s využitím technológie dronov na presné zásahy. Kapacity protidronovej obrany by mali byť plne interoperabilné a prepojené medzi členskými štátmi, pričom by mala poskytovať európsku situačnú informovanosť, ako aj schopnosť konať spoločne a chrániť kritickú infraštruktúru spoločne s NATO.

Tieto európske spôsobilosti protidronovej obrany by mali vychádzať z poznatkov získaných z Ukrajiny o kľúčovej hodnote, ktorá spočíva vo vytváraní inovačných ekosystémov v segmente dronov a protidronovej obrany, v prepájaní výskumu a vývoja s výrobou a v spoľahlivom využívaní rozšíriteľnej výrobnéj kapacity a prínosov neustáleho technologického rozvoja. Je to pre Európu príležitosť naučiť sa od Ukrajiny, ako realizovať vojenské technologické inovácie, a táto ambícia bude súčasťou navrhovanej Dronovej aliancie s Ukrajinou. Sieť protidronovej obrany bude prispôsobiteľná na civilno-vojenské účely a na účely dvojakého použitia a pomôže riešiť hrozby nesúvisiace s obranou alebo iné nebezpečenstvá spoločné pre každú hranicu EÚ. Patrí medzi ne ochrana hraníc, využívanie migrácie ako zbrane, ochrana kritickej infraštruktúry a nadnárodná organizovaná trestná činnosť.

Spôsobilosti protidronovej obrany budú tvoriť kľúčovú zložku hlavnej iniciatívy Stráž východného krídla, ktorej cieľom je vybudovať kapacity členských štátov na východnej hranici potrebné na to, aby dokázali čeliť širokej škále hrozieb vrátane hybridných operácií, tieňovej flotily Ruska a rizika ozbrojenej agresie. Jej cieľom je posilniť východné hranice EÚ na zemi, vo vzduchu a na mori a prispieť tak k bezpečnosti celej Únie.

Iniciatíva Stráž východného krídla bude integrovať systémy protivzdušnej a protidronovej obrany so súborom pozemných obranných systémov, systémami námornej bezpečnosti v Baltskom a Čiernom mori a systémami na zvýšenie situačnej informovanosti, ako aj na zabezpečenie vnútornej bezpečnosti a riadenie hraníc. Iniciatíva Stráž východného krídla by mala byť plne koordinovaná s Centrom námornej bezpečnosti v Čiernom mori EÚ a integrovanou štruktúrou NATO pre velenie a riadenie a mala by dopĺňať operácie East Sentry, Baltic Air Policing a Forward Presence Force. Naliehavo poskytne potrebnú

pomoc pri rozvoji prvkov, ktoré sa rozširia a začlenia do širšieho projektu na európskej úrovni.

Ciele:

Navrhuje sa zamerať sa na vytvorenie komplexnej európskej pohraničnej obrannej spôsobilosti s viacdoménovými systémami dozoru, so spôsobilosťami v oblasti dronov a protidronovej obrany a spôsobilosťami v oblasti elektronického boja, ako aj so systémami presného zásahu a reaktívnou operačnou koordináciou. Tieto iniciatívy sa budú rozvíjať v úzkej spolupráci s NATO a dopĺňať jeho regionálne plány v oblasti územnej obrany. Všetky členské štáty pozdĺž východnej hranice EÚ by sa mali zapojiť do iniciatívy Stráž východného krídla, v súvislosti s ktorou sa bude v záujme zintenzívnenia európskej obrany prihliadať aj na pozemnú a námornú hranicu s Ruskom a Bieloruskom.

Míľniky:

1. Schválenie európskej iniciatívy protidronovej obrany a iniciatívy Stráž východného krídla ako prioritných hlavných iniciatív Európskou radou – do konca roka 2025
2. Spustenie európskej iniciatívy protidronovej obrany a iniciatívy Stráž východného krídla – 1. štvrt'rok 2026
3. Prvé výzvy v rámci EDIP na rozšírenie výroby a podporu spoločného obstarávania Prvé platby v rámci predbežného financovania z nástroja SAFE pre projekty, ktoré sú súčasťou hlavných iniciatív – 1. štvrt'rok 2026
4. Počiatočná kapacita európskej iniciatívy protidronovej obrany a iniciatívy Stráž východného krídla – do konca roka 2026
5. Plná operačná funkčnosť európskej iniciatívy protidronovej obrany – do konca roka 2027
6. Plná operačná funkčnosť iniciatívy Stráž východného krídla – do konca roka 2028

Hoci najakútnejšími iniciatívami sú Stráž východného krídla a európska iniciatíva protidronovej obrany, mala by sa urýchliť práca na vybudovaní **európskeho štítu protivzdušnej obrany** s cieľom získať integrovanú, viacvrstvovú ochranu členských štátov vďaka protivzdušnej a protiraketovej obrane, ktorá bude plne interoperabilná so systémom velenia a riadenia NATO, ako aj na **európskom vesmírnom štíte** s cieľom zabezpečiť ochranu a odolnosť vesmírnych prostriedkov a služieb.

Európsky štít protivzdušnej obrany

Integrovaná hlavná iniciatíva **európsky štít protivzdušnej obrany** bude chrániť vzdušný priestor a riadne fungovanie členských štátov. Programy EÚ budú členské štáty podporovať pri zabezpečovaní integrovaného, viacvrstvého protivzdušného a protiraketového obranného štítu, ktorý bude disponovať aj nevyhnutnými senzormi. Štít bude slúžiť na ochranu pred celým spektrom hrozieb zo vzduchu a bude plne interoperabilný so systémom velenia a riadenia NATO. Pomôže ozbrojeným silám členských štátov znížiť závislosti a podporiť spojencov pri dosahovaní ich cieľov súvisiacich s NATO.

Cieľ:

Navrhuje sa vytvoriť európsky štít protivzdušnej obrany, ktorý bude pokrývať celé spektrum protivzdušnej a protiraketovej obrany a bude plne interoperabilný so systémom velenia a riadenia NATO, ako aj s doktrínou NATO.

Míľníky:

1. Schválenie európskeho štítu protivzdušnej obrany ako prioritnej hlavnej iniciatívy Európskou radou – do konca roka 2025
2. Spustenie európskeho štítu protivzdušnej obrany v – 2. štvrt'rok 2026.
3. Pracovné programy EDF a EDIP s cieľom prioritizovať opatrenia súvisiace s protivzdušnou a protiraketovou obranou – do konca roka 2026

Európsky vesmírny štít

Európsky vesmírny štít je kľúčom k posilneniu obranných spôsobilostí členských štátov a zabezpečeniu **ochrany a odolnosti vesmírnych prostriedkov a služieb** proti rastúcim hrozbám, ako aj k dosiahnutiu obrannej pripravenosti do roku 2030 na základe vnútroštátnych a komerčných vesmírnych prostriedkov s podporou vesmírnych systémov EÚ. Doplní vesmírne spôsobilosti EÚ s dvojakým použitím, ktoré budú poskytovať vládne služby v prospech všetkých členských štátov v týchto oblastiach: určovanie polohy, navigácia a určovanie času s verejnou regulovanou službou systému Galileo, geopriestorové spravodajstvo s vládnu službou na pozorovanie Zeme a bezpečná komunikácia so satelitnou infraštruktúrou IRIS² s cieľom motivovať členské štáty, aby spoločne rozvíjali zvrchované spôsobilosti. Podporí rozvoj interoperabilných vnútroštátnych obranných spôsobilostí so zameraním najmä na vybavenie podporujúce systém Galileo, situačné povedomie o dianí vo vesmíre, boj proti rušeniu a tzv. spoofingu, ako aj na operácie a služby vo vesmíre, kde má Európa zjavné nedostatky a závislosti.

Cieľ:

Navrhuje sa zriadiť a chrániť komplexný európsky systém vesmírnych spôsobilostí slúžiacich na obranné účely, a to na základe vesmírnych systémov EÚ a existujúcich vnútroštátnych kapacít.

Míľníky:

1. Schválenie európskeho vesmírneho štítu ako prioritnej hlavnej iniciatívy Európskou radou – do konca roka 2025
2. Priorizácia súvisiacich opatrení týkajúcich sa vesmírneho programu (Space), infraštruktúry IRIS², fondu EDF a programu EDIP, a to koordinovaným prístupom a v spolupráci s členskými štátmi na podpore koordinácie ich plánov verejného obstarávania (nástroj SAFE) – od roku 2026
3. Spustenie európskeho vesmírneho štítu – 2. štvrt'rok 2026.

5. Priemyselný rozmer obrany

Silná, odolná a technologicky inovačná priemyselná základňa, ktorá má korene v EÚ, je kľúčovým prvkom odstrašovacej schopnosti Európy, ako aj jej fyzickej aj hospodárskej bezpečnosti. Zároveň je katalyzátorom rastu vzhľadom na veľkosť trhu EÚ, potenciál zamestnanosti a presahové účinky na širšie hospodárstvo. Aktívne úsilie o odstránenie nedostatkov v oblasti spôsobilostí musí byť pre obranný priemysel EÚ príležitosťou na zvýšenie jeho konkurencieschopnosti, ďalšiu spoluprácu a zúročenie inovácií, vďaka čomu získa postavenie technologického lídra a posilní svoj vývozný potenciál. Musí byť prínosom pre všetky spoločnosti v dodávateľskom reťazci, a to najmä startupy, scaleupy,

MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, ako aj regionálne hospodárstva a menšie členské štáty.

Štyri roky trvania vojny na Ukrajine svedčia o tom, aké dôležité je disponovať dostatočnými zásobami munície a vybavenia, výrobnými linkami, ktoré možno rýchlo rozšíriť a umožniť tak opätovné zásobenie, ako aj dobre synchronizovanými dodávateľskými reťazcami. V nasledujúcich piatich rokoch sa prostredníctvom verejných a súkromných investícií musí podporovať rozširovanie priemyselných ekosystémov, ktoré bude prínosné pre regionálne hospodárstva.

Komisia je v tejto súvislosti pripravená poskytnúť priemyslu usmernenia v oblasti hospodárskej súťaže týkajúce sa projektov spolupráce v sektore obrany. Komisia chce zároveň v spolupráci s členskými štátmi posúdiť, či by mala zmodernizovať svoj prístup podľa pravidiel štátnej pomoci v tomto sektore a prípadne aj poskytnúť usmernenia.

S cieľom lepšie prepojiť pokrok pri odstraňovaní nedostatkov v oblasti spôsobilostí s rozširovaním európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne (EDTIB) bude Komisia **prehlbovať svoje poznatky o aktuálnej a plánovanej európskej priemyselnej výrobnéj kapacite**, pričom sa každoročne zameria na vybrané priority. Toto úsilie sa začne protivzdušnou a protiraketovou obranou, dronovými/protidronovými systémami a vesmírnymi systémami.

Členské štáty by mali využiť svoju spoločnú kúpnu silu prostredníctvom **viacročných programov obstarávania** s cieľom vyslať správne dlhodobé signály a pomôcť tak podnikom prijímať investičné rozhodnutia týkajúce sa rozšírenia výroby a zabezpečiť opatrenia potrebné na odstránenie nedostatkov v oblasti spôsobilostí. Vďaka lepšej koordinácii týchto programov by sa znížila fragmentácia, posilnila značne potrebná interoperabilita a zabezpečil pomer medzi kvalitou a cenou.

Inovácie sú kľúčovým prvkom obrannej pripravenosti Európy. Z hľadiska moderných vojenských operácií sú nevyhnutné prelomové technológie, ich rýchle skúšanie a začlenenie do obranných spôsobilostí, ako aj pružná spolupráca s technologickou komunitou. Finančné prostriedky EÚ sa preto nasmerujú tak, aby stimulovali investície do výskumu a vývoja a inovačnej priemyselnej výroby, čo sa pretaví do mobilizácie dodatočných súkromných investícií a podpory startupov a scaleupov vyvíjajúcich technológie s dvojakým použitím, ako aj inovačných MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou. Mohli by sa zväziť aj zjednodušené postupy verejného obstarávania pre startupy a MSP. Nedávne preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania poskytuje stimuly na preprogramovanie finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti tak, aby smerovali do vývoja a výroby kritických technológií a posilnenia obranných spôsobilostí. Budúci **Európsky fond pre konkurencieschopnosť** bude zameraný na nové technológie a prelomové riešenia vyvíjané novými technologickými aktérmi vrátane scaleupov, MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou. Budúci **rámcový program Horizont Európa**, a predovšetkým jeho Európska rada pre inovácie, budú podporovať špičkové technológie a prelomové inovácie, od výskumu až po rozšírené uplatnenie v praxi, a to aj pokiaľ ide o obranné aplikácie. Rámec na tento účel poskytne **plán transformácie európskeho obranného priemyslu**, ktorý bude predložený ku koncu novembra. Budú sa v ňom navrhovať nové spôsoby podpory inovácií v spolupráci s obranným priemyslom vrátane scaleupov a MSP, stimulované potrebou väčšej pružnosti a rýchlosti, ako aj vyššej miery podstupovania rizika.

Európa musí zabezpečiť, aby aj naďalej stála na čele vývoja obranných technológií, najmä pokiaľ ide o využívanie umelej inteligencie. Musíme **posilniť investície a inovácie v rámci európskej obrannej a technologickej priemyselnej základne**, najmä pokiaľ ide o výrobu kritických systémov potrebných pre moderné vojenské operácie, či už ide o drony, satelity, velenie a riadenie alebo zabezpečený „európsky cloud“. V súvislosti s týmito systémami bude umelá inteligencia rozhodujúcim faktorom našej schopnosti získavať potrebné spôsobilosti.

V záujme podpory tohto úsilia preto Európska komisia **urýchli zjednodušenie postupov** s cieľom zabezpečiť prístup k relevantným súborom údajov určeným na tréning a validáciu spoľahlivých, na človeka sústredených a dôveryhodných riešení umelej inteligencie, ako aj s cieľom znížiť administratívnu záťaž, a to aj prostredníctvom možných nových zjednodušujúcich opatrení.

Úsilie o kolektívnu pripravenosť musí byť podporené novým partnerstvom EÚ, národných vlád a zainteresovaných strán v sektore obrany. V nadväznosti na dialóg medzi Komisiou a európskym obranným priemyslom by sa na výročnom **Samite obranného priemyslu** mali zúčastniť zástupcovia vlád, zástupcovia subjektov z EÚ, hlavní dodávatelia, MSP, spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou a technologickí inovátori.

Európsky obranný priemysel potrebuje kvalifikovaných pracovníkov. **Rozsiahle partnerstvo v oblasti zručností v leteckom a kozmickom sektore a sektore obrany**, ktoré pôsobí v rámci **Paktu o zručnostiach**, sa zaoberá tvorbou programov zameraných na prognózovanie zručností, ich zvyšovanie a rekvalifikovanie, ako aj rozvojom talentov s cieľom podporiť členské štáty v ich úsilí do roku 2030 rekvalifikovať pre potreby obranného priemyslu 600 000 ľudí. Únijná záruka získania zručností môže zároveň pomôcť aj pri tranzite pracovníkov z ohrozených sektorov do strategických sektorov, medzi ktoré patrí aj obranný priemysel.

Výroba v sektore obrany závisí aj od bezpečného prístupu ku kritickým surovinám. Je nevyhnutné riešiť strategické závislosti a prekážky v oblasti kritických surovín a komponentov. Monitorovacie stredisko pre kritické technológie vypracuje analýzu rizík, ktorá bude slúžiť ako základ pre jasné ciele opatrenia na riešenie nedostatkov. Mohlo by medzi ne patriť opatrenie, vďaka ktorému by priemysel disponoval možnosťou získať podporu pre projekty zabezpečujúce dodávky, a to napríklad prostredníctvom výskumu alternatív či prostredníctvom vytvárania zásob, alebo pre iné projekty podľa aktu o kritických surovinách.

Podpora partnerstiev v oblasti bezpečnosti a obrany s podobne zmýšľajúcimi štátmi má zásadný význam pre rozvoj našich spôsobilostí, interoperabilitu, inovácie a pripravenosť obranného priemyslu, ako aj pre diverzifikáciu dodávok surovín alebo kritických komponentov. EÚ v súlade s bielou knihou podnikla konkrétne kroky v záujme dosiahnutia pokroku vo svojom programe partnerstva v oblasti bezpečnosti a obrany so spojencami a s podobne zmýšľajúcimi partnermi, najmä s NATO, s ktorými sa bude agentúra EDA usilovať o dosiahnutie technickej dohody na účely výmeny utajovaných skutočností. Tento model sa už priekopnícky realizuje v spolupráci so **Spojeným kráľovstvom** a s **Kanadou**, s ktorými sa rokuje o dvojstranných dohodách, vďaka ktorým by zo spoločného obstarávania v rámci nástroja SAFE mohli profitovať ich príslušné odvetvia obranného priemyslu a obranné výrobky. Spolupráca v rámci obranného priemyslu je zároveň ústredným prvkom dialógov o obrannom priemysle s Japonskom a v budúcnosti potenciálne aj s Indiou. EÚ by mala prehĺbiť svoje partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany aj s Moldavskom.

Ciele:

Navrhuje sa zabezpečiť, aby EDTIB dokázala do roku 2030 zabezpečiť spôsobilosti, ktoré potrebujú členské štáty, a to v nevyhnutnom rozsahu a s potrebnou rýchlosťou. V súvislosti s kritickým obranným materiálom by sa mali podstatne zvýšiť kapacity výrobných liniek a výrazne skrátiť lehoty dodávok. Mal by sa využiť plný potenciál inovácií v oblasti obrany, a to aj vrátane ukrajinských riešení. Zabezpečiť by sa mala odolnosť dodávateľských reťazcov v sektore obrany, a to aj znížením kritickej závislosti od surovín a iných kritických vstupov.

Míľniky:

1. Prijatie Programu pre európsky obranný priemysel spoluzákonodarcami. Predloženie plánu transformácie európskeho obranného priemyslu Komisiou – november 2025
2. Zriadenie technologických aliancií v oblasti obrany Komisiou s cieľom spájať technologických inovátorov s používateľmi v oblasti obrany v členských štátoch a pomáhať im riešiť kritické nedostatky v oblasti spôsobilostí – do konca roka 2025
3. Rozšírenie strategického dialógu s priemyslom Komisiou v úzkej spolupráci s vedúcimi krajinami v rámci koalícií pre spôsobilosti – prvá polovica roka 2026; usporiadanie prvého výročného Samitu obranného priemyslu Komisiou – do polovice roka 2026
4. Plánované predloženie prehľadu Komisie venovaného rozširovaniu priemyselnej kapacity potrebnej na zabezpečenie spoľahlivých dodávok pre dohodnuté oblasti spôsobilostí – začiatok do polovice roka 2026
5. Analýza rizík vyplývajúcich zo strategických závislostí a prekážok v oblasti kritických surovín a akčný plán so zmierňujúcimi opatreniami pre medzinárodné dodávateľské reťazce európskeho obranného priemyslu – druhý polrok 2026
6. Rekvalifikácia 200 000 pracovníkov pre obranný priemysel do roku 2026.
7. Prijatie Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť, segmentu politiky týkajúceho sa obrany a rámcového programu Horizont Európa v rámci budúceho VFR a zabezpečenie ich pripravenosti na fungovanie – do konca roka 2027

Ukazovatele:

Navrhuje sa, aby sa vo výročnej správe o obrannej pripravenosti použili tieto ukazovatele: príspevok obranného priemyslu EÚ27 k HDP EÚ v percentuálnom vyjadrení; podiel pracovníkov v obrannom priemysle EÚ27 vrátane každoročne vytvorených nových pracovných miest; podiel nových alebo rozšírených výrobných zariadení v oblasti obranného priemyslu, vykonávanie programov EÚ na podporu inovácií v oblasti obrany, počet patentov súvisiacich s obranou zaregistrovaných v EÚ, počet startupov vytvorených v sektore obrany a počet jednorozcov pôsobiacich v tomto sektore.

6. *Ukrajina ako kľúčová súčasť úsilia Európy o pripravenosť*

Z hľadiska bezpečnosti Ukrajiny i Európy je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa Ukrajina dokázala pevne brániť ako „oceľový dikobraz“, na ktorom si žiadny agresor nepochutná. Európske úsilie v oblasti obrannej pripravenosti by malo Ukrajinu ešte viac posilniť a zabezpečiť, aby Európa dokázala využiť bojové skúsenosti Ukrajiny, ako aj prínosy súvisiace s jej inovačnou vynaliezavosťou, efektívnou civilno-vojenskou spoluprácou či rozširovaním priemyselnej kapacity.

Členské štáty a EÚ prispievajú k **rámcu dlhodobých bezpečnostných záruk pre Ukrajinu**, ktorého podstatou sú: stále právne dojednania; predvídateľné viacročné finančné a vojenské dodávky; integrácia obranného priemyslu do EDTIB; jasné konzultačné mechanizmy a prepojenie s pristúpením Ukrajiny k EÚ a povojnovou obnovou tejto krajiny.

Stredobodom tohto úsilia je **trvalé úsilie o využitie kvalitatívnej vojenskej prevahy Ukrajiny (QME)**. S cieľom zabezpečiť v strednodobom horizonte kvalitatívnu vojenskú prevahu Ukrajiny pracuje Komisia na príprave reparačného úveru financovaného z hotovostných zostatkov spojených s imobilizovanými ruskými aktívami. Zabezpečilo by sa tak predvídateľné viacročné financovanie pre Ukrajinu, ako aj jej okamžitý prístup k stabilnému toku špičkového vojenského vybavenia, ktoré bude pochádzať predovšetkým od európskeho a ukrajinského obranného priemyslu a zodpovedať bojovým požiadavkám, pričom by sa tak podporili **priemyselné partnerstvá s európskymi spoločnosťami zamerané na inovácie a ich rozširovanie**. Dôležitou súčasťou kvalitatívnej vojenskej prevahy Ukrajiny bude aj intenzívnejšia a kvalitnejšia odborná príprava vďaka vojenskej pomocnej misii Európskej únie EUMAM, ako aj lepšie zhromažďovanie spravodajských informácií.

Ako vyplýva z oznámenia Komisie o **Dronovej aliancii EÚ s Ukrajinou**, ktorá by mohla byť finančne podporená rôznymi mechanizmami financovania, a to aj v podobe predsunutých prostriedkov v objeme 2 miliárd EUR z úverov urýchľujúcich využitie mimoriadnych príjmov, v praxi to môže fungovať. Dronová aliancia bude podporovať vytváranie spoločných podnikov medzi ukrajinskými a európskymi spoločnosťami mimo územia Ukrajiny, pričom bude popri poznatkoch a skúsenostiach Ukrajiny využívať aj európske technológie. Ukrajina sa bude zároveň plnohodnotne podieľať na implementácii finančných nástrojov EÚ, ako sú **nástroj SAFE a program EDIP/Nástroj na podporu Ukrajiny**, s cieľom zabezpečiť, aby sa vybavenie pre Ukrajinu v maximálnej možnej miere obstarávalo spoločne s Ukrajinou a pochádzalo od ukrajinského priemyslu. V závislosti od pokroku by sa **začiatkom roka 2026** mohla v záujme stimulovania ďalšieho úsilia o spoluprácu **zvážiť prípadná doplnková iniciatíva zameraná na Ukrajinu**.

Ciele:

Navrhuje sa zamerať úsilie na zabezpečenie, aby sa Ukrajina dokázala sama brániť a odrádzala Rusko od akejkoľvek budúcej agresie. Ukrajinský obranný priemysel by mal byť plne integrovaný s európskym, a to s cieľom zabezpečiť potrebný rozsah pre ukrajinskú výrobu a využiť plný potenciál úspešných ukrajinských inovačných riešení pre európsku obranu.

Míľniky:

1. Prijatie Nástroja na podporu Ukrajiny v rámci programu EDIP a „reparačného úveru“ s ročným príspevkom pre Ukrajinu na podporu zabezpečenia jej kvalitatívnej vojenskej prevahy – do konca roka 2025
2. Realizácia iniciatívy vysokej predstaviteľky spočívajúcej v poskytnutí dvoch miliónov kusov delostreleckej munície – do konca roka 2025
3. Začlenenie Ukrajiny do príslušných koalícií pre spôsobilosti a spustenie Dronovej aliancie EÚ s Ukrajinou – do 1. štvrt'roka 2026

4. Posúdenie možných dodatočných stimulov na podporu Ukrajiny zo strany členských štátov vzhľadom na úroveň príspevkov z nástroja SAFE na obranu Ukrajiny – do 1. štvrtroka 2026
5. Návrhy dodatočných opatrení na stimulovanie rýchlej vojenskej podpory pre Ukrajinu zo strany členských štátov – do 1. štvrtroka 2026
6. Zavedenie iniciatívy „Brave Tech EU“ vrátane financovania skúšania nových technologických riešení zameraných na zvládanie bojových výziev identifikovaných spoločne s Ukrajinou – do konca roka 2026
7. Pokračovanie misie EUMAM a, ak to bude možné vzhľadom na situáciu, aj podpora tzv. koalície ochotných.

Ukazovatele:

Navrhuje sa sledovanie pokroku, a to vo výročných správach o obrannej pripravenosti prostredníctvom monitorovania objemu celkovej vojenskej podpory EÚ pre Ukrajinu (v eurách), celkového počtu vojakov, ktorí absolvovali výcvik v rámci misie EUMAM, objemu dodanej veľkokalibrovej delostreleckej munície a podielu úverov z nástroja SAFE určených pre Ukrajinu. Na účely monitorovania integrácie ukrajinského obranného priemyslu do obranného priemyslu EÚ sa sem zahrnú aj celkové priame investície EÚ27 do UADTIB (v eurách), ako aj všetky spoločné podniky EÚ a Ukrajiny v sektore obrany.

7. Horizontálne faktory

Na ceste ku skutočnému celounijnému trhu s vojenským vybavením

Kľúčovou podmienkou dosiahnutia veľkoobjemovej výroby, vytvárania úspor z rozsahu a rozvoja inovácií v oblasti obrany je dobre a zároveň jednoduchšie fungujúci **trh EÚ s vojenským vybavením**. Vyžaduje si účinné, jednotné a spravodlivé pravidlá verejného obstarávania v oblasti obrany, spoľahlivý systém transferov v rámci Únie, stabilný režim bezpečnosti dodávok, ako aj všeobecné prijatie uznávaných noriem a vzájomné uznávanie certifikácie.

Preskúmanie smernice o obstarávaní v oblasti obrany a citlivých zákazkách v oblasti bezpečnosti by malo členským štátom poskytnúť pružné postupy obstarávania, ktoré sú prispôbené ich potrebám súvisiacim s obstarávaním, najmä pri realizácii spoločného obstarávania. Vďaka zvýšenej transparentnosti a otvorenosti by mal byť obranný priemysel EÚ schopný dodávať inovačné výrobky a služby za konkurencieschopné ceny a vďaka predvídateľnosti zase rozvíjať dodatočné výrobné kapacity. Vytvorenie vnútorného trhu v oblasti obrany si bude vyžadovať väčšiu dôveru v cezhraničné dodávateľské reťazce v rámci Únie. Návrhy na riešenie týchto otázok sú obsiahnuté v **súhrnnom balíku opatrení v oblasti obrannej pripravenosti**. Spoluzákonodarcovia by ho mali prijať najneskôr do konca roka 2025. Obdobne by sa mal s cieľom lepšie stimulovať investície súvisiace s obranným priemyslom pred prijatím budúceho viacročného finančného rámca (VFR) najneskôr do decembra 2025 prijať **súhrnný „minibalík“ opatrení v oblasti obrany**.

Cieľ:

Navrhuje sa zamerať sa na cieľ vytvoriť do roku 2030 skutočný celounijný trh s vojenským vybavením, ktorý podlieha zjednodušeným a harmonizovaným pravidlám.

Míľniky:

1. Zavŕšenie prijatia súhrnného balíka a súhrnného minibalíka opatrení v oblasti obrannej pripravenosti – do konca roka 2025
2. Zavŕšenie dodatočných legislatívnych opatrení pre jednotný trh, a to najmä hodnotenia smernice o verejnom obstarávaní a smernice o transferoch v rámci EÚ – do konca roka 2026

Na ceste k celounijnému priestoru vojenskej mobility

Vojenská mobilita je kľúčovým faktorom európskej bezpečnosti a obrany, a to aj pokiaľ ide o podporu EÚ pre Ukrajinu. Ako vyplýva z cvičení s účasťou členských štátov, presun jednotiek a vojenského vybavenia po Európe je naďalej príliš náročný. V roku 2024 dokázala v plnej miere dodržať záväzok piatich pracovných dní iba polovica členských štátov. EÚ identifikovala viac ako 500 projektov týkajúcich sa kritických miest s investičnými potrebami v objeme okolo 100 miliárd EUR. Tie by sa mali prioritne riešiť s cieľom odstrániť kľúčové nedostatky a prekážky pozdĺž štyroch prioritných koridorov vojenskej mobility. Absenciou nepretržitých interoperabilných transeurópskych dopravných sietí je ohrozené predovšetkým východné krídlo. V záujme napredovania sa novembri predloží ambiciózny **balík opatrení v oblasti vojenskej mobility** vrátane návrhov na vytvorenie jednotného regulačného rámca, ktorého cieľom bude uľahčiť prepravu vybavenia, tovaru a cestujúcich na vojenské účely alebo na účely civilnej ochrany po celej Európe. Súčasťou balíka budú aj ciele zmeny existujúcich právnych predpisov EÚ, ktorých ambíciou bude lepšie zohľadňovať požiadavky vojenskej mobility v súvislosti s infraštruktúrou s dvojakým použitím.

Ciele:

Navrhuje sa, aby sa do konca roka 2027 zriadil celounijný priestor vojenskej mobility s harmonizovanými pravidlami a postupmi, ako aj sieťou pozemných koridorov, letísk, námorných prístavov a podporných prvkov, ktorá bude v úzkej koordinácii s NATO zabezpečovať plynulú prepravu jednotiek a vojenského vybavenia po celej Únii a vďaka ktorej sa zvýši dostupnosť civilno-vojenských dopravných spôsobilostí.

Míľniky:

1. Prezentácia balíka opatrení v oblasti vojenskej mobility – pred koncom roka 2025
2. Identifikácia a prioritizácia konkrétnych projektov v oblasti vojenskej mobility týkajúcich sa kritických miest, ktoré treba realizovať pozdĺž koridorov vojenskej mobility – do 1. štvrt'roka 2026
3. Prijatie balíka opatrení v oblasti vojenskej mobility spoluzákonodarcami – do konca roka 2026
4. Prijatie a zabezpečenie fungovania nového segmentu týkajúceho sa vojenskej mobility v rámci Nástroja na prepájanie Európy – do konca roka 2027

Ukazovatele:

Navrhuje sa, aby sa vo výročnej správe o obrannej pripravenosti vykazovali záväzky prijaté členskými štátmi s cieľom zabezpečiť čo najrýchlejšie vydávanie povolení na presun jednotiek a vybavenia (trvajúce od troch do piatich pracovných dní); počet projektov týkajúcich sa kritických miest podporených z finančných prostriedkov EÚ; prostriedky vyplatené z rozpočtu na vojenskú mobilitu v rámci Nástroja na prepájanie

Európy v percentuálnom vyjadrení a počet projektov v oblasti vojenskej mobility podporovaných skupinou EIB.

Zabezpečenie primeraných finančných zdrojov a investícií

Nástroje EÚ na podporu obranného priemyslu preukázali v rámci aktuálneho VFR svoju pridanú hodnotu. **Európsky obranný fond** (EDF) je v súčasnosti tretím investorom do výskumu a vývoja v oblasti obrany v rámci EÚ. K znižovaniu kritických nedostatkov prispieva obmedzenými prostriedkami aj iniciatíva **ASAP** a nástroj **EDIRPA**, pomocou ktorých sa zmobilizovali dodatočné investície zo strany priemyslu a členských štátov v objeme viac ako 12 miliárd EUR. Hneď po sfunkčnení programu **EDIP** budú v rámci tohto programu k dispozícii nové osobitné nástroje na poskytovanie dodatočných spôsobilostí vrátane hlavných projektov, ako sú európske projekty spoločného záujmu v oblasti obrany (EDPCI) či štruktúry pre európske zbrojné projekty (SEAP).

Na základe aktivácie **národnej únikovej doložky** získalo dodatočný fiškálny priestor na ďalšie zvýšenie svojich výdavkov na obranu doteraz 16 členských štátov. Prostriedky z **Nástroja bezpečnostnej akcie pre Európu** (SAFE) v plnej miere čerpá 19 členských štátov, v dôsledku čoho sa vyčerpalo finančné krytie vo výške 150 miliárd EUR. Okrem toho v nadväznosti na preskúmanie nástrojov politiky súdržnosti v polovici trvania môžu členské štáty a regióny prerozdeliť finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti na investície súvisiace s obranou vrátane vojenskej mobility, a tak môžu využívať vyššie miery flexibility a predbežného financovania či spolufinancovania, pričom regióny EÚ susediace s Ukrajinou dostanú obdobnú cieľnú podporu ako regióny hraničiace s Ruskom a Bieloruskom.

V prípade budúceho VFR Komisia navrhla **podstatne zvýšiť rozpočet na obranný a vesmírny sektor**. V rámci Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť by mali sektory obrany a vesmíru profitovať z prostriedkov v objeme 131 miliárd EUR vyčlenených na podporu dlhodobého úsilia členských štátov o dosiahnutie obrannej pripravenosti. V kontexte rámcového programu Horizont Európa by boli na podporu z rozpočtu v objeme 175 miliárd EUR oprávnené akcie týkajúce sa prostriedkov s dvojakým použitím, pričom by Európska rada pre inovácie vďaka nemu dokázala podporovať inovácie v oblasti kritických technológií so zameraním na obranné aplikácie. Okrem toho by sa rozpočet na **vojenskú mobilitu** zvýšil zo sumy v objeme 1,76 miliardy EUR (už predsunutej a plne pridelennej k začiatku roka 2024) na sumu v objeme 17,65 miliardy EUR.

Rovnako dôležité sú aj toky súkromného kapitálu do sektoru obrany. Vďaka napredovaniu smerom k **únii úspor a investícií** v Európe bude možné dlhodobý súkromný kapitál nasmerovať do investícií v oblasti obrany, ako aj do inovácií a infraštruktúry. **Skupina EIB** nedávno výrazne zintenzívnila financovanie projektov v oblasti obrany vrátane infraštruktúry, a to s cieľom ďalej podporovať európsky obranný priemysel a prispievať k financovaniu obranných spôsobilostí EÚ a jej technologických priorít. Pre trhy to bude znamenať jasný signál.

Ciele:

Navrhuje sa stimulovanie nárastu súkromných a verejných investícií v oblasti obrany a dosiahnutie maximálnej efektívnosti a vplyvu podpory financovanej z prostriedkov EÚ.

Míľníky:

1. Vytvorenie fondu fondov (s vlastným kapitálom) v spolupráci s EIB/EIF, ktorého hodnota bude predstavovať až 1 miliardu EUR a ktorý bude slúžiť na podporu rýchleho rastu scaleupov v oblasti obrany a projektov súvisiacich s obranou – do 1. štvrtroka 2026
2. Schválenie a sfunkčnenie nových nástrojov VFR – do konca roka 2027
3. Vyplatenie aspoň 50 % prostriedkov z nástroja SAFE – do 3. štvrtroka 2028

Ukazovatele:

Výročná správa o obrannej pripravenosti by mohla obsahovať osobitné ukazovatele týkajúce sa pomeru verejných a súkromných investícií do obrany a ukazovatele týkajúce sa ročného vývoja podpory bezpečnosti a obrany zo strany skupiny EIB.

8. Napredovanie: cesta do roku 2030

Európa potrebuje na riešenie rastúcich hrozieb naliehavé opatrenia. Členské štáty preto zintenzívnili úsilie. Investície do obrany prudko vzrástli. V rekordnom čase sa podarilo schváliť nariadenie o nástroji SAFE, pričom sa v plnej miere vyčerpalo celé finančné krytie v objeme 150 miliárd EUR. Bol predstavený súhrnný balík opatrení v oblasti obrannej pripravenosti. No tento proces neustáva. Keď Európa vníma potrebu riešenia naliehavých priorít, jej úsilie prináša výsledky.

Dosiahnuť do piatich rokov spoľahlivú obrannú pripravenosť EÚ je istotne ambiciózny záväzok. Ak však budeme mať jasne zadefinované ciele a na ich plnenie vyčleníme potrebné zdroje, budeme konať koordinovane a pri tom postupovať podľa presného harmonogramu, dá sa to dosiahnuť.

Túto metódu sme uplatnili pri realizácii najúspešnejších európskych projektov, medzi ktoré patrí jednotný trh či používanie eura. Jej podstatou je viacročný program a jeho rôzne fázy, ako aj neustále politické riadenie v záujme napredovania tohto procesu. A za zásadným pokrokom v európskej obrannej politike musí stáť rovnaká logika.

V tomto pláne sa stanovujú jasné ciele na rok 2030, identifikujú sa v ňom oblasti, v ktorých sú potrebné rýchle a trvalé opatrenia, a zároveň sa v ňom stanovujú konkrétne spoločné míľníky.

V záujme udržania dynamiky musí Európska rada poskytovať pravidelné politické riadenie, každoročne mapovať pokrok a odporúčať prioritné opatrenia.

Európa sa musí už teraz dohodnúť na projektoch, investíciách a zmluvách zabezpečujúcich jej pripravenosť do roku 2030.

Európska komisia a vysoká predstaviteľka vyzývajú Európsku radu, aby schválila hlavné návrhy uvedené v tomto pláne a poskytla politické usmernenie, vďaka čomu bude možné na základe plnenia navrhovaných čiastkových cieľov napredovať s cieľom dosiahnuť do roku 2030 pripravenosť.